Leciono 3

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tiu ĉi projekto estas financata per subteno de Eŭropa Komisiono. Tiu ĉi publikaĵo respegulas nur vidpunkton de la aŭtoro, pro tio la Komisiono ne povas esti respondeca pri ajna uzado de informoj, kiuj aperas ĉi tie.

https://lernu.net/instruado?lang=eo

BY NC ND

La tuta enhavo, se ne estas indikite ie eksplicite io alia, apartenas al *lernu.net* kaj estas publikigita sub la permesilo Krea Komunaĵo Atribuite-Nekomerce-Samkondiĉe 4.0 Tutmonda.

Gramatiko

lernu!

Adverboj

La adverboj (vortoj kiuj priskribas verbojn) formiĝas per aldono de la finaĵo -e:

bele	=	bele
forte	=	forte
Rapida aŭto veturas rapide.	=	Rapida aŭto veturas rapide.

per

La prepozicio per indikas ilon per kiu io estas farata:

per	=	per
Manĝi per kulero.	=	Manĝi per kulero.
Ŝi kantis per tre bela voĉo.	=	Ŝi kantis per tre bela voĉo.

kun

La prepozicio kun indikas ke oni estas en societo kun iu aŭ faras ion kun iu alia:

kun	=	kun
Mi iris kun la amiko.	=	Mi iris kun la amiko.
Mi parolos kun li.	=	Mi parolos kun li.

post

La prepozicio post indikas la tempan aŭ lokan agon okazantan post iu pli frua aŭ antaŭa ago:

post	=	post
poste	=	poste
Li venis post mi.	=	Li venis post mi.
Mi iras post vi.	=	Mi iras post vi.
Mi venos post tri horoj.	=	Mi venos post tri horoj.

malantaŭ

malantaŭ	=	malantaŭ
Li venis malantaŭ mi.	=	Li venis malantaŭ mi.

-ul-

La sufikso -ul- indikas personon havantan iun kvaliton, distingon:

grandulo	=	grandulo
malbonulo	=	malbonulo
belulino	=	belulino

-ej-

La sufikso -ej- indikas spacon (lokon):

lernejo	=	lernejo
kuirejo	=	kuirejo
laborejo	=	laborejo

-ebl-

La sufikso -ebl- indikas eblecon esprimitan per radiko:

manĝebla	=	manĝebla	eble	=	eble
videbla	=	videbla	malebla	=	malebla
kompreneble	=	kompreneble			

Volitivo (imperativo): U-finaĵo

Imperativo en Esperanto formiĝas per la finaĵo -u.

Manĝu!	=	Manĝu!
Iru!	=	Iru!

Apud imperativo povas stari ankaŭ subjekto:

Li lernu!	=	Li lernu!
Ni vidu.	=	Ni vidu.

Ĉe volitivo oni tre ofte forlasas la subjekton, se ĝi estas la pronomo vi: Venu tuj! = **Vi** venu tuj! Sed tia forlaso eblas nur en ĉeffrazo, ne en subfrazo.

Bloko 11 (sesioj 21-22)

Lernoceloj

- ekkoni la adverban finaĵon -E
- ekkoni la imperativan finaĵon -U
- ripeti la uzadon de la pasinta kaj estonta tempoj (finaĵoj-IS kaj -OS)

Bezonataj instruiloj

- komputilo por ludi sonon

Pretigado

- Sonoj **1, 2**
- Kopioj de **M1**
- Kopioj de **M2**
- Kopioj de **M3**
- Kopioj de **M4**
- Kopioj de **M5**
- Kopioj de **M6**

Novaj vortoj

longe	=	longe	poste	=	poste	varma	=	varma
sufiĉe	=	sufiĉe	riĉa	=	riĉa	-EJ	=	-EJ
paroli	=	paroli	ĝoje	=	ĝoje	tago	=	tago
mono	=	mono	afero	=	afero	-E	=	-E
antaŭ	=	antaŭ	tra	=	tra	kafo	=	kafo
kompreni	=	kompreni	aŭ	=	aŭ	kiel	=	kiel
post	=	post	strato	=	strato	kuko	=	kuko
dolaro	=	dolaro	kanti	=	kanti	-U	=	-U

Lernplano

20 min	Disdonu la tekston **M1** kaj aŭskultu la sonon **1**. Legu kaj traduku ĝin kune. Petu lernantojn legi po 2 frazoj kaj traduki ilin denove. Kiam ili atingas finon de la teksto, ili rekomencas sed ĉi-foje sen traduko. La instruisto helpas nur kun ĝusta elparolo kaj, se necese, kun tradukado. Atentigu pri la gramatikaĵoj en la leciono: la finaĵo -E kaj la sufiksoj -EJ-, -EBL-.
5 min	Nelingva paŭza ludo
10 min	Unue klarigu la novajn gramatikaĵojn. La finaĵo-E indikas adverbon. Adverbo priskribas verbon dum adjektivo priskribas substantivon. Priskribu la uzon de la finaĵo -U por imperativo kaj donu kelkajn ekzemplojn por ripeti la pasintan (-IS) kaj estontan (-OS) tempojn.
10 min	Disdonu la dialogon **M2** kaj la ekzercon **M3**. Laŭtlegu la dialogojn al la lernantoj. Ili sekvu la dialogon kaj numeru la miksitajn frazojn en la ĝusta ordo. Dividu la lernantojn en duopojn kaj petu ilin legi la dialogon kaj traduki ĝin. Petu unu duopon laŭtlegi la dialogon kaj traduki ĝin linion post linio. Helpu ilin kun tradukado, se necese. Poste petu tiun duopon ludi la dialogon sen traduki ĝin denove. Se estas tempo, vi povas peti aliajn duopojn ludi la dialogon.
10 min	
20 min	La lernantoj legu la Dialogon **M2** ankoraŭfoje. Poste ili lasu flanke la dialogojn kaj kompletigu**M4** sen rigardi la dialogon. Ilia tasko estas plenigi la truojn per la mankantaj vortoj.
5 min	Nelingva paŭza ludo
10 min	Laboru kun la tuta klaso aŭ dividu la lernantojn en grupojn. La lernantoj traduku la frazojn el**M5** al sia lingvo.
	Donu hejmtaskojn

M1 Teksto

En kafejo (1-a parto)

Ana kaj Marko longe parolis antaŭ la lernejo. Poste ili ĝoje iris tra la strato. Estis varma tago. Ili vidis kafejon kaj en ĝi kukojn.

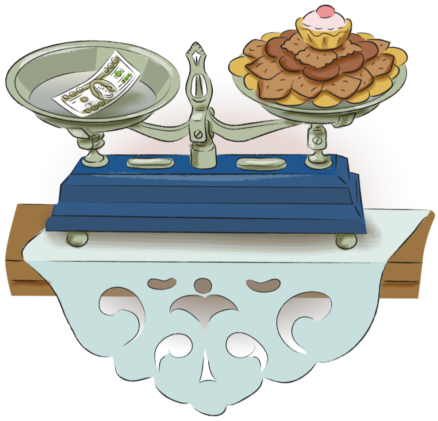

– Ni eniru kaj manĝu – diris Marko.

– Ĉu vi havas sufiĉan monon?

– Kompreneble, mi havas cent dolarojn.

– Ho, vi estas riĉa!

M2 Dialogo

Julia Petro, kiel mi kantas?

Petro Bele sed forte. Ĉu vi povas malforte?

Julia Mi komprenas. Eble mi povos.

Petro Ĉu vi ŝatas kukojn kaj kafon?

Julia Ho, jes.

Petro Venu kun mi al kafejo. Ni sidos kaj parolos pri geamikoj. Mi havas monon por la kukoj kaj kafo. La kafo por mi devas esti varma.

M3 Ekzerco

Aŭskultu kaj numerigu.

	Petro: Ĉu vi ŝatas kukojn kaj kafon?
	Julia: Mi komprenas. Eble mi povos.
	Julia: Petro, kiel mi kantas?
	Petro: Bele sed forte. Ĉu vi povas malforte?
	Julia: Ho, jes.
	Petro: Venu kun mi al kafejo. Ni sidos kaj parolos pri geamikoj. Mi havas monon por la kukoj kaj kafo. La kafo por mi devas esti varma.

M4 Ekzerco

Plenigu la truojn.

Julia: Petro, kiel mi ____________________?

Petro: ____________________ sed forte. Ĉu vi povas ____________________?

Julia: Mi komprenas. Eble mi povos.

Petro: Ĉu vi ŝatas ____________________ kaj kafon?

Julia: Ho, jes.

Petro: Venu kun mi al ____________________. Ni sidos kaj parolos pri geamikoj. Mi havas ____________________ por la kukoj kaj kafo. La kafo por mi ____________________ esti varma.

M5 Tradukekzerco

Traduku al via lingvo.

Mi ŝatas kanti belajn kantojn. Mi lernas multe matematikon, sed ne scias sufiĉe. Ili venis rapide al la lernejo kaj devis lerni longe. Sur la strato mi iris rapide kaj ne parolis multe. Venu rapide al mia hejmo kaj vi povos ĝoje paroli kun mi.

M6 Kanto

Ne mono sed amo

Ho, kion vi faras? demandas nun Marko.

Mi legas la libron, mi lernas la lingvon.

Ĉu kun mi vi venos al kafo amika?

Vi trinkos la kafon, parolos kun mi.

Mi dankas, ho Marko, mi ŝatas la kafon,

se ĝi estas bona, se ĝi estas varma.

Mi tre ŝatas sidi kun vi en la ĉambro,

sed nun mi ne povas, mi diras al vi.

Melodio: esperantofre.com

M7 Hejmtasko

Skribu vian propran dialogon.

Lernu ĉiujn novajn vortojn ĝis la sekva leciono.

Bloko 12 (sesioj 23-24)

Lernoceloj

- ekzerci gramatikon el la leciono **3**
- lerni novajn vortojn

Bezonataj instruiloj

- komputilo por ludi sonon

Pretigado

- Sonoj **3, 4, 5**
- Kopioj de **M8**
- Kopioj de **M9**
- Kopioj de **M10**
- Kopioj de **M11**

Novaj vortoj

kelnero	=	kelnero	unu	=	unu	apetito	=	apetito
-EBL	=	-EBL	loko	=	loko	voĉo	=	voĉo
porti	=	porti	rapida	=	rapida	gimnazio	=	gimnazio
-UL	=	-UL	alia	=	alia	okazi	=	okazi
multaj	=	multaj	dormi	=	dormi	saluton	=	saluton
per	=	per	vizaĝo	=	vizaĝo	scii	=	scii
denove	=	denove	vojaĝi	=	vojaĝi	restoracio	=	restoracio
kie	=	kie	fine	=	fine	cent	=	cent
serĉi	=	serĉi	banano	=	banano			
sen	=	sen	forta	=	forta			

Lernplano

5 min	Kantu kune la kanton **M6**.
15 min	Disdonu la tekston **M8** kaj aŭskultu la sonon **3**. Legu kaj traduku ĝin kune. Petu lernantojn legi po 2 frazoj kaj traduki ilin denove. Kiam ili atingas finon de la teksto, ili rekomencas sed ĉi-foje sen traduko. La instruisto helpas nur kun ĝusta elparolo kaj, se necese, kun tradukado.
5 min	Nelingva paŭza ludo
10 min	Paŭzo
10 min	Disdonu la ekzercon **M9**. La lernantoj legu la frazojn pri la teksto kaj decidu, ĉu ili estas veraj aŭ ne.
5 min	Kantu kune la kanton **M6**.
5 min	Nelingva paŭza ludo
20 min	Disdonu la ekzercon **M10**. Poste laŭtlegu la dialogon **M11**. La lernantoj sekvu la tekston kaj plenigu la mankantajn vortojn en **M10**. Disdonu la dialogon **M11**. Dividu la lernantojn en duopojn kaj petu ilin legi la dialogon kaj traduki ĝin. Petu unu duopon laŭtlegi la dialogon kaj traduki ĝin linion post linio. Helpu ilin kun tradukado, se necese. Poste petu tiun duopon ludi la dialogon sen traduki ĝin denove. Se estas tempo, vi povas peti aliajn duopojn ludi la dialogon.
	Donu hejmtaskojn

En kafejo (2-a parto)

La kelnero alportis multajn kukojn. Ili manĝis kaj post la manĝo la kelnero denove venis.

Marko serĉis en unu loko ... serĉis en alia ... Lia vizaĝo estis malĝoja. Fine li diris per malforta voĉo:

– Mi ne havas monon.

Kio okazis poste? Ĉu vi scias?

M9 Ekzerco

Ĉu tiuj frazoj estas veraj (+) aŭ malveraj (-)? Korektu la malverajn.

Ana kaj Marko longe parolis antaŭ la kafejo.
Estis varma tago.
En la kafejo ili vidis kukojn.
Ni eniru kaj trinku – diris Marko.
Mi havas cent dolarojn – diris Ana.
La kelnero manĝis multajn kukojn.
Marko serĉis la monon.
Li ne havas sufiĉan monon.

M10 Ekzerco

Aŭskultu kaj plenigu la truojn.

A: Saluton, mi estas ____________. Kiu vi estas?

B: Saluton, mi estas ____________. Ĉu vi vojaĝis ____________?

A: Tre bone.

B: Kiel ____________ vi vojaĝis de Maribor al ni?

A: Tre longe. Nun mi ŝatas manĝi.

B: Ni havos manĝon en restoracio. Ĉu vi ____________ manĝi bananojn?

A: Jes. Kion ni faros poste?

B; Ni iros al ____________ geamikoj dormi en iliaj hejmoj.

A: Ĉe kiu amiko mi dormos?

B: Mi vidos sur la ____________. Ĉe Linda.

A: Ĉu ŝi havas gefratojn?

B: Jes. Ŝi ____________ fraton Leon.

A: Kia li estas kaj kion li faras?

B: Li ____________ gimnaziulo.

A: Bone, ankaŭ mi estas. Ni bone ____________.

B: Bonan apetiton. Nun mi devas iri. Saluton.

A: ____________.

M11 Dialogo

A Saluton, mi estas Ana. Kiu vi estas?
B Saluton, mi estas Petro. Ĉu vi vojaĝis bone?
A Tre bone.
B Kiel longe vi vojaĝis de Maribor al ni?
A Tre longe. Nun mi ŝatas manĝi.
B Ni havos manĝon en restoracio. Ĉu vi ŝatas manĝi bananojn?
A Jes. Kion ni faros poste?
B Ni iros al novaj geamikoj dormi en iliaj hejmoj.
A Ĉe kiu amiko mi dormos?
B Mi vidos sur la papero. Ĉe Linda.
A Ĉu ŝi havas gefratojn?
B Jes. Ŝi havas fraton Leon.
A Kia li estas kaj kion li faras?
B Li lernas en gimnazio.
A Bone, ankaŭ mi. Ni bone amikos.
B Bonan apetiton. Nun mi devas iri. Saluton.
A Saluton.

M12 Hejmtasko

Traduku la Tekston 7 kaj lernu la novajn vortojn parkere.

Skribu mallongan dialogon kun la vortoj, kiujn vi jam scias.

Bloko 13 (sesioj 25-26)

Lernoceloj

- ekkoni la uzadon de la prepozicioj per kaj kun
- ekkoni la novan sufikson -EBL-

Bezonataj instruiloj

- komputilo por ludi sonon

Pretigado

- Sonoj **6, 7**
- Kopioj de **M6**
- Kopioj de **M13**
- Kopioj de **M14**
- Kopioj de **M15**
- Kopioj de **M16**

Novaj vortoj

kie	=	kie	interese	=	interese
interreto	=	interreto	biciklo	=	biciklo
leciono	=	leciono	moderna	=	moderna

Lernplano

20 min	Disdonu la dialogon **M13**. Dividu la lernantojn en duopojn kaj petu ilin legi la dialogon kaj traduki ĝin. Petu unu duopon laŭtlegi la dialogon kaj traduki ĝin linion post linio. Helpu ilin kun tradukado, se necese. Poste petu tiun duopon ludi la dialogon sen traduki ĝin denove. Se estas tempo, vi povas peti aliajn duopojn ludi la dialogon.
5 min	Nelingva paŭza ludo
10 min	Klarigu la novajn gramatikaĵojn. La prepozicioj PER kaj KUN estas en multaj lingvoj unu afero kaj ne estas facile distingataj, kiam ili estas uzataj en malsamaj funkcioj.
5 min	Disdonu la ekzercon **M14**. La lernantoj metu la vortojn en la ĝustan ordon kaj kreu frazojn.
5 min	Disdonu la ekzercon **M15**. La lernantoj traduku la frazojn solaj aŭ en duopoj.
10 min	Paŭzo
20 min	Petu la lernantojn legi mallongan skeĉon el la antaŭaj lecionoj. Kreu grupojn de tri lernantoj. Ili kune legu kaj traduku la Skeĉon **M16**.
5 min	Nelingva paŭza ludo
5 min	Kantu kune la kanton **M6**.
	Donu hejmtaskojn

Dialogo

Ivo	Kie vi vidis facilan lingvolecionon? Mi volas lerni rapide.
Maria	En la lernolibro kiun eldonis Inter-kulturo.
Ivo	Ĉu estas kompreneblaj demandoj?
Maria	Ankaŭ respondoj estas kompreneblaj kaj paroleblaj.
Ivo	Kiel geinstruistoj instruas?
Maria	Ili instruas sen libroj sed per interretaj lecionoj.
Ivo	Interese. Modernaj metodoj. Mi ŝatas kaj mi lernos per via metodo.
Maria	En la kurso oni ankaŭ kantas kaj ĝoje lernas vortojn.
Ivo	Mi iras enskribi min al la kurso.

M14 Ekzerco

Metu la vortojn en la ĝustan ordon kaj faru demandojn.

1 – demandoj / estas / ĉu / kompreneblaj ?

2 – instruas / geinstruistoj / kiel ?

3 – vidis / lecionon / kie / vi / facilan ?

M15 Tradukekzerco

Mi lernas per lernolibro, li lernas per interreto. Ŝi iras per biciklo kun amikino. Li iras per amikino kun biciklo. Kun kiu vi amikas? Per kio vi muzikas? Kun kiu vi kantas?

Mi ne volas manĝi

Patrino (al infano)
Manĝu!

Infano Mi ne volas!

Patrino Manĝu! Estu bona! Manĝu!

Infano Mi ne volas manĝi. Mi ne volas esti bona.

Patrino (al la patro)
Ĉu vi vidas? Li ne volas manĝi. Li ne volas esti bona.

Patro (al la patrino)
Jes. Mi vidas. Li diras ke li ne volas manĝi. Li diras ke li ne volas esti bona.

Patro (al la infano)
Ĉu vi volas manĝi? Ĉu vi volas esti bona? Vi devas manĝi. Vi devas esti bona.

Infano Ne, mi ne volas manĝi. Ne, mi ne volas esti bona. Mi ne devas manĝi. Mi ne devas esti bona. Kiu diras ke mi devas manĝi? Kiu diras ke mi devas esti bona?

Patrino Ĉu vi ne povas manĝi?

Infano Mi povas. Mi ne volas. Mi povas manĝi. Mi ne volas manĝi. Mi povas esti bona. Mi ne volas esti bona. Mi povas diri, ke mi ne volas manĝi. Mi povas diri ke mi ne volas esti bona.

Patro Vi ne povas diri, ke vi ne volas manĝi. Vi devas manĝi!

Infano (elprenas libron, lernolibron de Esperanto)
Mi ne devas manĝi. Mi ne havas tempon. Mi lernas Esperanton.

Patro kaj patrino (kune)
Li ne havas tempon. Li lernas Esperanton.

M17 Hejmtasko

Lernu la novajn vortojn parkere. Rigardu denove la vortojn el la lecionoj**1** kaj **2**.

Kreu frazojn per la komputilo. Kreu 5 frazojn ĉiutage; traduku ilin kaj skribu ilin, se ili estas ĝustaj.

Bloko 14 (sesioj 27-28)

Lernoceloj

- ekkoni la sufiksojn -EJ- kaj -UL-
- ripeti la sufikson -EBL-

Bezonataj instruiloj

- komputilo por ludi sonon

Pretigado

- Sono **8**
- Kopioj de **M18**
- Kopioj de **M19**
- Kopioj de **M20**
- Koloraj vortkartoj **M21**
- Kopioj de **M22**

Lernplano

20 min	Disdonu la ekzercon **M18**. Petu la lernantojn kompletigi la frazojn, dum vi laŭtlegas la frazon **M19**. Disdonu la dialogon **M19**. Dividu la lernantojn en duopojn kaj petu ilin legi la dialogon kaj traduki ĝin. Petu unu duopon laŭtlegi la dialogon kaj traduki ĝin linion post linio. Helpu ilin kun tradukado, se necese. Poste petu tiun duopon ludi la dialogon sen traduki ĝin denove. Se estas tempo, vi povas peti aliajn duopojn ludi la dialogon.
5 min	Nelingva paŭza ludo
5 min	Klarigu la uzon de la sufiksoj -UL- kaj -EJ-.
10 min	Paŭzo
20 min	Disdonu la ekzercon **M20**. Reklarigu la signifon de la sufiksoj -EJ-, -UJ- kaj -EBL-. Disdonu la kartojn **M21**. La lernantoj formu duopojn kaj kompletigu la ekzercon aldonante sufiksojn al la vortoj. Ekzemploj: • -EJ: lernejo, sidejo, parolejo, kantejo, laborejo, kuirejo • -EBL: videbla, komprenebla, portebla, serĉebla, havebla, videbla • -UL: grandulo, malbelulino, malriĉulo, belulino
5 min	Nelingva paŭza ludo
10 min	Disdonu la ekzercon **M22** kaj petu la lernantojn plenumi ĝin.
10 min	Kantu kune kelkajn el la kantoj.
	Donu hejmtaskojn

M18 Ekzerco

Plenigu la vortojn per unu el la jenaj vortoj: Bone, Hejmo, Jes, portas, tablon, libro, portas, povas, librojn.

Petro: Kion vi ____________?

Ana: Mi portas librojn. Mi ŝatas legi ____________.

Petro: Ĉu vi ____________ doni al mi libron por legi?

Ana: ____________. Kie vi legos ĝin?

Petro: En mia ____________. Tie mi havas grandan ____________, seĝon kaj lampon.

Ana: Unu ____________ ne estas legebla.

Petro: ____________. Ĝin mi ne legos.

M19 Dialogo

Petro	Kion vi portas?
Ana	Mi portas librojn. Mi ŝatas legi librojn.
Petro	Ĉu vi povas doni al mi libron por legi?
Ana	Jes. Kie vi legos ĝin?
Petro	En mia hejmo. Tie mi havas grandan tablon, kaj seĝon.
Ana	Unu libro ne estas legebla.
Petro	Bone. Ĝin mi ne legos.

M20 Ekzerco

Formu vortojn kaj skribu ilin en la ĝustan kolumnon.

-EJ-	**-UL-**	**-EBL-**

ej	ul
ebl	a
o	ino

lern	sid
parol	kuir
labor	kant
vid	malriĉ

port	serĉ
hav	vid
grand	malbel
belul	kompren

M22 Ekzerco

Kompletigu la frazojn.

e.g. Marko ne havas sufiĉan monon.

Mi trinkas ________________ ________________.

Ni vidis ________________ ________________.

Lia frato kantos ________________ ________________.

Ana manĝas ________________ ________________.

Lernanto komprenas ________________ ________________.

M23 Hejmtasko

Lernu ĉiujn vortojn el la leciono **3** parkere.

Rerigardu la vortojn el la lecionoj **1, 2** kaj **3**.

Skribu 5 frazojn kun la finaĵoj -ej-, -uj- kaj -ebl-.